EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMA (EU) 2021/1576,

annettu 29 päivänä huhtikuuta 2021,

joka sisältää huomautukset, jotka ovat erottamaton osa päätöstä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan ympäristökeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019

EUROOPAN PARLAMENTTI, joka

— ottaa huomioon päätöksensä vastuuvapauden myöntämisestä Euroopan ympäristökeskuksen talousarvion toteuttamisesta varainhoitovuonna 2019,

— ottaa huomioon työjärjestyksen 100 artiklan ja liitteen V,

— ottaa huomioon ympäristön, kansanterveyden ja elintarvikkeiden turvallisuuden valiokunnan lausunnon,

— ottaa huomioon talousarvion valvontavaliokunnan mietinnön (A9-0080/2021),

A. toteaa, että Euroopan ympäristökeskuksen tulo- ja menotaulukon ([1]) mukaan sen lopullinen talousarvio varainhoitovuodeksi 2019 oli 75 663 812 euroa, mikä merkitsee 14,99 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; ottaa huomioon, että keskuksen talousarvio rahoitetaan pääasiassa unionin talousarviosta (86,85 prosenttia) ja erityisten sopimusten mukaisista määrärahoista, erityisesti Copernicus-ohjelmasta (13,15 prosenttia);

B. ottaa huomioon, että tilintarkastustuomioistuin on todennut kertomuksessaan keskuksen tilinpäätöksestä varainhoitovuodelta 2019 saaneensa kohtuullisen varmuuden siitä, että keskuksen tilit olivat luotettavat ja tilien perustana olevat toimet olivat lailliset ja sääntöjenmukaiset;

Talousarvio- ja varainhallinto

1. panee tyytyväisenä merkille, että varainhoitovuonna 2019 toteutetun talousarvion seurannan tuloksena talousarvion toteutusaste oli 99,99 prosenttia, mikä merkitsee 0,04 prosentin lisäystä vuoteen 2018 verrattuna; panee huolestuneena merkille, että maksumäärärahojen käyttöaste oli 89,83 prosenttia, mikä merkitsee 1,23 prosentin vähennystä edellisvuoteen verrattuna;

Toiminnan tuloksellisuus

2. panee merkille, että keskus käyttää tiettyjä mittauksia keskeisinä tulosindikaattoreina arvioidakseen toiminnastaan saatavaa lisäarvoa ja muita mittauksia parantaakseen talousarviohallintoaan ja että näitä ovat esimerkiksi toteutuneet henkilöresurssit vuotuisessa henkilöstötaulukossa, vuotuisten talousarviositoumusten määrä ja kirjattujen istuntojen määrä keskuksen verkkosivustolla;

3. panee merkille, että keskuksen verkkosivuston suosituin osio oli kolmantena vuonna peräkkäin ”Tiedot ja kartat”, jossa sivulatauksia oli yli 2,75 miljoonaa, ja että keskuksen verkkokarttapalvelimet vastaanottivat 375 miljoonaa pyyntöä sen tuottamien karttojen katselusta (25 prosenttia enemmän kuin vuonna 2018); katsoo, että ympäristötiedon levittäminen on keskeisen tärkeää erityisesti Euroopan vihreän kehityksen ohjelman kannalta;

4. painottaa, että ympäristökeskus tuottaa luotettavaa ja riippumatonta tietoa ympäristöstä; antaa tunnustusta sen vuonna 2019 julkaisemista laadukkaista tuotoksista, joita ovat esimerkiksi Euroopassa toteutettuja kestäviä siirtymiä, maatalousalan ilmastonmuutokseen sopeutumista, muovijätteen ehkäisemistä ja liikenteen polttoaineiden kasvihuonekaasuintensiteettiä koskevat kertomukset ja ympäristön tilaa koskeva kertomus;

5. panee merkille, että johtokunnan ja työvaliokunnan toimintaa koskevan sisäisen arvioinnin seurauksena työvaliokunnan rooli kasvoi, videokokousten käyttö yleistyi ja työvaliokunnan jäsenten matkat Kööpenhaminaan vähenivät;

([1]) EUVL C 165, 13.5.2020, s. 1

6. panee merkille, että keskuksen mukaan se tekee jatkuvasti yhteistyötä komission kanssa määrittääkseen tehtävänjaon asianomaisten komission yksiköiden kanssa ja sopiakseen siitä, jotta vältetään päällekkäiset tehtävät; panee merkille, että keskus ei ole havainnut päällekkäisiä tehtäviä EU:n virastojen verkostoon kuuluvien muiden virastojen kanssa;

7. panee merkille, että keskus saavutti sen vuotuisessa työohjelmassa asetetut vuoden 2019 tavoitteensa jakaa unionin päätöksentekijöille ja kansalaisille oikea-aikaista ja merkityksellistä tietoa ja tietämystä tarjotakseen vankan perustan ympäristöpolitiikalle;

8. panee merkille, että keskus käynnisti vuonna 2019 työn sen ja ympäristöä koskevan Euroopan tieto- ja seurantaverkoston (Eionet) strategian kehittämiseksi vuosiksi 2021-2030, ja toteaa, että tämä strategia hyväksyttiin joulukuussa 2020;

9. palauttaa mieliin, että vuonna 2019 keskus otti käyttöön uusien raskaiden hyötyajoneuvojen hiilidioksidipäästöjen seuraamiseen tarkoitettuja uusia tietovirtoja, tuki energiaunionin hallinnon täytäntöönpanoa ja jatkoi toimiaan ympäristöraportoinnin virtaviivaistamiseksi;

10. panee merkille, että keskus juhlisti perustamisensa 25-vuotispäivää useilla tapahtumilla ja julkaisuilla, joissa esiteltiin sen toimia ja tulevia tavoitteita;

11. kehottaa keskusta tekemään yhteistyötä EU:n muiden asiaankuuluvien virastojen kanssa, jotta ihmisen toiminnan ympäristövaikutuksia voidaan arvioida paremmin; panee merkille esimerkit yhteisistä toimista, joita keskus on toteuttanut muiden virastojen kanssa, kuten Euroopan ilmailualan ympäristökertomuksen 2019 julkaisemisen yhdessä Euroopan lentoturvallisuusviraston kanssa ja ilmastonmuutosta ja terveyttä käsittelevän innovatiivisen virtuaalisen EU:n seurantakeskuksen suunnittelun Euroopan tautienehkäisy- ja -valvontakeskuksen ja komission kanssa; kehottaa keskusta laajentamaan edelleen yhteistyötä muiden virastojen kanssa;

12. korostaa, että keskuksen tavoitteet ovat yleiseurooppalaisia ja että tästä syystä sen on tehtävä tiivistä yhteistyötä Euroopassa sijaitsevien kolmansien maiden kanssa; panee merkille keskuksen huomautuksen, jonka mukaan sen ja Eionetin uudessa strategiassa 2021–2030 esitetään komission poliittiset painopisteet Euroopan vihreän kehityksen ohjelman laajempaa yleiseurooppalaista aluetta koskevan suunnitelman osalta sekä uudet unionin rahoitusvälineet, jotka olivat työn alla vuonna 2019, jotta ne voitaisiin ottaa käyttöön vuoden 2021 alussa;

13. pitää valitettavana, että joitakin toimia ei voitu toteuttaa täysimääräisesti vuonna 2019 useista syistä; panee huolestuneena merkille, että johtokunnan mukaan keskuksen valmius vastata edelleen asianmukaisesti toimintapolitiikan muutoksiin edellyttää, että sille osoitettuja ydinresursseja on lisättävä tai nykyisiä ydintehtäviä on priorisoitava edelleen ja/tai karsittava; panee merkille, että keskus arvioi, missä sille osoitetuilla resursseilla saadaan paras mahdollinen arvo, ja että se on osana vuoden 2021 talousarvioesitystä lisännyt resursseja, jotta ne vastaisivat toimintapolitiikan muutosten mukaisia uusia tehtäviä;

14. kehottaa keskusta kehittämään edelleen synergioitaan ja lisäämään yhteistyötä ja hyvien käytäntöjen vaihtoa muiden unionin virastojen kanssa tehokkuuden parantamiseksi (henkilöresurssit, kiinteistöjen hallinnointi, tietotekniikkapalvelut ja turvallisuus);

15. korostaa, että on tärkeää lisätä keskuksen sisäisten toimintojen ja hallinnointimenettelyjen digitalisaatiota; korostaa, että keskuksen on jatkossakin toimittava tässä suhteessa ennakoivasti, jottei virastojen välille pääse missään tapauksessa syntymään digitaalista kuilua; kiinnittää kuitenkin huomiota siihen, että on toteutettava kaikki tarvittavat turvatoimet, jotta vältetään käsiteltyjen tietojen verkkoturvallisuuteen kohdistuvat riskit;

16. antaa keskukselle tunnustusta sen ennakoivasta yhteydenpidosta tiedotusvälineisiin, millä on pyritty lisäämään keskuksen näkyvyyttä tiedotusvälineissä, internetissä sekä sosiaalisessa mediassa ja näin tekemään sen työtä tunnetuksi;

Henkilöstöpolitiikka

17. toteaa, että 31. joulukuuta 2019 henkilöstötaulukosta oli täytetty 96,77 prosenttia siten, että unionin talousarviossa hyväksytyistä 124 toimesta (vuonna 2018 hyväksyttyjä toimia oli myös 124) oli täytetty kolme virkaa ja 117 väliaikaista tointa; toteaa, että vuonna 2019 keskuksessa työskenteli lisäksi 61 sopimussuhteista toimihenkilöä ja 19 kansallista asiantuntijaa;

18. panee merkille, että vuonna 2019 sukupuolten edustus ei ollut tasapainoinen ylemmässä johdossa (seitsemän miestä ja kaksi naista) eikä johtokunnassa (18 miestä ja 14 naista); pyytää keskusta varmistamaan tulevaisuudessa sukupuolten tasapuolisen edustuksen johtotehtävissä; pyytää komissiota ja jäsenvaltioita ottamaan huomioon, että on tärkeää huolehtia sukupuolten tasapuolisesta edustuksesta nimitettäessä jäseniä keskuksen johtokuntaan;

19. panee merkille, että keskus on hyväksynyt toimintaperiaatteet, joilla suojellaan työntekijöiden ihmisarvoa ja ehkäistään häirintää; panee merkille, että vuonna 2019 ilmoitettiin yhdestä väitetystä häirintätapauksesta, joka johti hallinnolliseen tutkimukseen ja kurinpitomenettelyihin;

20. toteaa, että keskuksen odotetaan olevan keskeisessä asemassa (seuranta, raportointi, hyväksyminen) Euroopan vihreän kehityksen ohjelman mukaisten toimien ja kahdeksannen yleisen ympäristöalan toimintaohjelman ([2]) tukemisessa; vaatii siksi, että keskuksen henkilöstömäärärahoja olisi lisättävä näiden tehtävien hoitamiseksi; toteaa, että mahdolliset tulevat leikkaukset vaikuttavat kielteisesti keskuksen toimintaan ja Euroopan vihreän kehityksen ohjelman tavoitteiden saavuttamiseen;

21. panee merkille tilintarkastustuomioistuimen aiempina vuosina antamien suositusten johdosta toteutetut jatkotoimet ja toteaa huolestuneena, ettei keskuksella ole erityistä luotettavuutta edellyttäviä tehtäviä koskevia ajan tasalla olevia käytäntöjä; panee keskuksen vastauksesta merkille, että se on kartoittanut erityistä luotettavuutta edellyttäviä tehtäviä vuodesta 2009 alkaen ja että sen erityistä luotettavuutta edellyttävien tehtävien määrittämistä ja hallinnointia koskevia suuntaviivoja on tarkistettu toteutettujen uudelleenjärjestelyjen perusteella ja ne on viimeistelty; kehottaa keskusta viipymättä hyväksymään ja ottamaan käyttöön erityistä luotettavuutta edellyttäviä tehtäviä koskevat käytännöt;

22. panee merkille, että erillisvirastojen tulevaisuutta koskevan tilintarkastustuomioistuimen erityiskertomuksen mukaan keskusta uhkaavat vähäisistä resursseista aiheutuvat riskit; kehottaa komissiota laatimaan yhdessä keskuksen kanssa kestävän suunnitelman, jolla keskukselle voidaan tarjota sen tarpeita ja tehtäviä vastaavat resurssit; kehottaa komissiota ja keskusta raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tässä suhteessa tapahtuneesta kehityksestä;

23. on huolissaan keskuksen johtokunnan suuresta koosta, joka vaikeuttaa päätöksentekoprosessia ja aiheuttaa huomattavia hallinnollisia kustannuksia;

24. kehottaa keskusta kehittämään edelleen pitkän aikavälin henkilöstöhallinnon kehystä, jossa käsitellään työ- ja yksityiselämän tasapainoa, elinikäistä ohjausta ja urakehitystä, sukupuolten tasapuolista edustusta, etätyötä, maantieteellisen jakauman tasapainoa sekä vammaisten henkilöiden palvelukseenottoa ja integrointia;

25. painottaa, että palvelussuhteen päättymisen jälkeiset ja ”pyöröovi-ilmiöön” liittyvät eturistiriitatilanteet ovat monien unionin elinten ja virastojen yhteinen ongelma;

Hankinnat

26. toteaa vuotta 2019 koskevien suositusten ja edellisten vuosien havaintojen seurannan osalta, että tilintarkastustuomioistuimen kertomuksen mukaan keskus teki palveluhankintasopimuksen, jonka arvo ylitti voimassa olevan puitesopimuksen enimmäismäärän, mutta ei toteuttanut tätä virallisesti sopimusta muuttamalla eikä valvonut asianmukaisesti sopimuksen kumulatiivista käyttöä ennen uuden tilauksen tekemistä; panee keskuksen vastauksesta merkille, että keskus on jatkoa varten varmistanut, että kaikki tulevat muutokset johonkin sopimukseen, myös sen määrärahojen enimmäismäärään, virallistetaan muuttamalla sopimusta ja että rahoituksesta ja resursseista vastaavia toimihenkilöitä ja tulojen ja menojen hyväksyjiä muistutetaan siitä, että he tarkistavat aina enimmäismäärien rajoissa käytettävissä olevat sopimusmäärärahat ennen erillissopimusten tekemistä ja varmistavat järjestelmien valvontavälineen päivittämisen ajallaan; kehottaa tästä huolimatta keskusta virallistamaan sopimusmuutokset julkisiin hankintoihin sovellettavien säännösten mukaisesti;

([2]) Ehdotus Euroopan parlamentin ja neuvoston päätökseksi vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta (COM(2020)0652).

Eturistiriitojen ennaltaehkäisy ja hallinta sekä avoimuus

27. panee merkille keskuksen nykyiset toimenpiteet ja jatkuvat toimet, joilla pyritään turvaamaan avoimuus, ennaltaehkäisemään eturistiriidat ja hallitsemaan niitä sekä suojelemaan väärinkäytösten paljastajia;

28. muistuttaa, että johtokunnan jäsenten ansioluetteloiden ja sidonnaisuuksia koskevien ilmoitusten julkistamisen olisi oltava pakollista, koska tällä hetkellä kaikkia johtokunnan jäsenten ansioluetteloita ja sidonnaisuuksia koskevia ilmoituksia ei julkisteta keskuksen verkkosivustolla; kehottaa keskusta julkistamaan johtokuntansa kaikkien jäsenten ansioluettelot ja sidonnaisuuksia koskevat ilmoitukset ja raportoimaan vastuuvapauden myöntävälle viranomaiselle tältä osin toteutetuista toimenpiteistä;

29. ilmaisee jälleen huolensa siitä, että keskus ei ota sisäisten asiantuntijoiden osalta käyttöön eturistiriitoja koskevia ilmoituksia;

30. korostaa, että unionin toimielimiin ja virastoihin sovellettavan nykyisen eettisen kehyksen merkittäviä epäkohtia ovat sen hajanaisuus ja voimassa olevien säännösten epäjohdonmukaisuus; korostaa, että näitä kysymyksiä olisi käsiteltävä vahvistamalla yhteinen eettinen kehys, jolla varmistetaan tiukkojen eettisten normien soveltaminen kaikkiin EU:n toimielimiin ja virastoihin;

31. korostaa, että tietyt virkamiehet täyttävät eturistiriitojen puuttumista koskevat ilmoitukset ja arvioivat eettisten normien noudattamisen itse; painottaa kuitenkin, että tällaiset omat ilmoitukset ja itse tehdyt arviot eivät riitä ja siksi tarvitaan täydentävää valvontaa;

Sisäiset kontrollit

32. toteaa, että komission sisäinen tarkastus julkaisi vuonna 2019 hankintoja koskevan tarkastuskertomuksen, jossa yksilöitiin yksi erittäin merkittävä puute, joka liittyy hankintamenettelyjen seurantaan ja sopimusten hallinnointiin; panee merkille, että näihin havaintoihin vastaamiseksi on laadittu toimintasuunnitelma, jonka sisäinen tarkastus on hyväksynyt;

Kestävyys

33. panee tyytyväisenä merkille keskuksen toimet, joilla se pyrkii kehittymään kustannustehokkaaksi ja ympäristöystävälliseksi työpaikaksi sekä kaikki toimet, joita se on toteuttanut hiilijalanjälkensä ja energiankulutuksensa pienentämiseksi ja paperittoman työnkulun kehittämiseksi ja joilla se pyrkii mahdollisuuksien mukaan vähentämään toimitiloihin ja matkoihin liittyviä hiilidioksidipäästöjä ja korvaamaan ne; pitää kuitenkin valitettavana keskuksen päätoimipaikan heikkoa energiatehokkuutta;

Muita huomautuksia

34. toteaa, että keskus osallistui prosessiin, jolla valmistauduttiin Yhdistyneen kuningaskunnan eroamiseen unionista, ja erityisesti siihen liittyvien tietoteknisten järjestelmien valmisteluun vuonna 2019;

35. suhtautuu myönteisesti keskuksen pyrkimyksiin luoda monimuotoisempi ja inklusiivisempi työympäristö ja -kulttuuri toteuttamalla toimia vammaisten henkilöiden hyväksi; pyytää keskusta arvioimaan, miten yhtäläisten mahdollisuuksien periaatteita voitaisiin vahvistaa palvelukseenotossa, koulutuksessa, urakehityksessä ja työoloissa, sisällyttää ne niihin sekä lisätä henkilöstön tietoisuutta näistä näkökohdista, ja arvioimaan mahdollisia kohtuullisia parannuksia ja mukautuksia keskuksen rakennuksiin (kulku tiloissa, asianmukaiset toimistolaitteet ja -kalusteet) liikuntarajoitteisille tai muille vammaisille henkilöille;

36. huomauttaa, että sen varmistamiseksi, että vammaisilla henkilöillä on heidän vammastaan riippumatta mahdollisuus käyttää unionin toimielinten verkkosivustoja direktiivissä (EU) 2016/2102 ([3]) säädetyllä tavalla, tarvitaan monitahoista lähestymistapaa, johon kuuluu myös kansallisten viittomakielten saatavuus; ehdottaa, että vammaisia henkilöitä edustavat järjestöt otetaan mukaan tähän prosessiin;

37. kannustaa keskusta toteuttamaan uusia aloitteita, joissa keskitytään sen tutkimusten tulosten levittämiseen yleisölle, ja pyrkimään saavuttamaan yleisön sosiaalisen median ja muiden viestintäkanavien avulla;

38. viittaa vastuuvapauden myöntämistä koskevaan päätökseen liittyvien muiden, luonteeltaan yleisten huomautusten osalta erillisvirastojen toiminnan tuloksellisuudesta, varainhoidosta ja sen valvonnasta 29. huhtikuuta 2021 antamaansa päätöslauselmaan ([4]).

([3]) Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivi (EU) 2016/2102, annettu 26. lokakuuta 2016, julkisen sektorin elinten verkkosivustojen ja mobiilisovellusten saavutettavuudesta (EUVL L 327, 2.12.2016, s. 1).

([4]) Hyväksytyt tekstit, P9_TA(2021)0215.